

รายงานผลการวิจัย เรื่อง

ความต้องการในการใช้ฐานข้อมูล DAO และ SSCI : ฐานข้อมูล ซีดี-รอม สาขาสังคมศาสตร์
ในห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

นฤมล กิจไพศาลรัตนาศ*

หลักการและเหตุผล

ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นห้องสมุดเฉพาะทางด้านสังคมศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศไทย ที่มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนการวิจัยของคณะฯ ได้พัฒนารุดหน้ามาโดยตลอด และเป็นแหล่งจัดเก็บ และบริการเอกสารสิ่งพิมพ์ด้านที่สำคัญ มีนิสิต และอาจารย์ต่างคณะ และนักศึกษา และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่น ตลอดจนบุคคลทั่วไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันคณะรัฐศาสตร์ มีนโยบายพัฒนาวิชาการ และปรับปรุงการเรียนการสอนของคณะ เพื่อมุ่งส่งเสริมให้นิสิตมีความไม่รู้จักชะล่าใจในการสืบค้นหาเหตุผลด้วยตนเองตลอดจนสามารถวางแนวทางในการแก้ปัญหาได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาดังกล่าวบทบาทของห้องสมุดย่อมต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าวิจัยมากขึ้น มีการปรับปรุงบริการต่าง ๆ ให้ทันสมัยขึ้น เช่น บริการสืบค้นข้อสนเทศด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนจัดหาข้อสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าวิจัย เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา และสนับสนุนภารกิจของคณะฯ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมที่จะบุกเบิก และพัฒนาวิชาการให้เป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูงระดับนานาชาติ จึงสมควรที่จะต้องปรับปรุง และเสริมสร้างศักยภาพการบริการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการวิจัย การเรียน การสอน ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ด้วยการปรับปรุงคุณภาพ และการให้บริการของห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนมีมาตรฐานเท่าเทียมกับห้องสมุดของมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติ

ปัจจุบันนอกจากอาจารย์ และนิสิตต้องการข้อสนเทศที่ทันสมัย และค้นอย่างรวดเร็วแล้วยังต้องการข้อสนเทศประเภทที่ละเอียดลึกซึ้ง ซึ่งการค้นด้วยมือทำได้ยาก และใช้เวลามากดังนั้น จึงเป็น

* บรรณารักษ์ชำนาญการ ๘ หัวหน้าห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** งานวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของ โครงการพัฒนาห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ ปี 2537

ความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาให้บริการ ในขณะนี้แม้ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จะสามารถค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างประเทศ ผ่านข่ายงาน Internet ได้แล้วก็ตาม แต่ฐานข้อมูลที่ ต่างประเทศให้ใช้ได้โดยไม่เสียค่าบริการ ล้วนเป็นฐานข้อมูลหนังสือทั้งสิ้น การค้นรายละเอียดบทความ วารสารในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังต้องใช้สิ่งพิมพ์ประเภทบรรณานุกรมวารสารและวารสารสารสังเขป และเป็น การค้นด้วยมือ จึงเป็นความจำเป็นที่ห้องสมุดควรมีบริการค้นข้อมูลวารสารจากฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม ซีดี-รอม เป็นพัฒนาการใหม่ที่ใช้บันทึกข้อมูลทางบรรณานุกรม และข้อมูลเนื้อหาต่าง ๆ ทั้ง ที่อยู่ในรูปตัวอักษร ภาพ ตัวเลขและกราฟิก เป็นสื่อขนาดเล็กที่บรรจุข้อมูลได้มากที่สุดที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ ส่วนตัว (Ali, 1988) ปัจจุบันในประเทศไทยมีการนำซีดี-รอมมาให้บริการในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ หลายแห่ง โดยเฉพาะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยนำมาใช้ในงานบริการค้นข้อมูลสำหรับผู้ใช้ ใช้ในการจัดหาทรัพยากร และใช้ในการวิเคราะห์เลขหมู่ และทำบัตรรายการสำหรับห้องสมุด เช่น สถาบันวิทยบริการ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ ศูนย์บริการเภสัชสนเทศ คณะเภสัชศาสตร์ และ สถาบันประชากรศาสตร์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การให้บริการค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้น ห้องสมุดผู้ให้บริการ ทุกแห่งจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ค่าใช้จ่าย** ที่ห้องสมุด จะต้องลงทุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ พัฒนาการและประสิทธิภาพของเทคโนโลยี ความต้องการของ ผู้ใช้ ระยะเวลาในการบริการ เป็นต้น (มาลี ล้ำสกุล, 2533, หน้า 2) จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้อง มีการศึกษาความต้องการในการใช้ก่อนที่จะจัดหาเข้ามาให้บริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการในการใช้ฐานข้อมูล วิธีการค้น การเลือกใช้ และความพึงพอใจ ในการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม DAO (Dissertation Abstract Ordisc : Humanities and Social Sciences) และ SSCI (Social Sciences Citation Index / Abstract) ของนิสิต และอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยผลจากการศึกษาผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถ ตอบคำถามเหล่านี้ได้ คือ

1. ผู้ใช้ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอมมาก่อนหรือไม่ ถ้าเคย เคยใช้ที่ห้องสมุดใด

2. ผู้ใช้มีความต้องการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม หรือไม่
3. ผู้ใช้คิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม หรือไม่
4. ฐานข้อมูลใดที่ผู้ใช้ต้องการ และคิดว่าเป็นประโยชน์ในการศึกษากันกว่าฐานข้อมูล

DAO หรือฐานข้อมูล SSCI

5. ผู้ใช้มีความต้องการค้นข้อมูลอย่างไร และรายละเอียดที่ต้องการจากฐานข้อมูลซีดี-รอม

6. หากห้องสมุดมีความจำเป็นต้องคิดค่าบริการ ผู้ใช้จะใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอมหรือไม่
7. อัตราค่าบริการที่ผู้ใช้คิดว่าเหมาะสมต่อการใช้บริการ
8. เวลาใดที่ห้องสมุดควรเปิดให้บริการฐานข้อมูลซีดี-รอม

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม สาขาสังคมศาสตร์ 2 ฐานคือฐาน DAO (Dissertation Abstract Ordisc : Humanities and Social Sciences) และ SSCI (Social Sciences Citation Index / Abstract) โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นนิสิต และอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 509 คน จากประชากรทั้งหมด 1,524 คน (ประกอบด้วย อาจารย์ 65 คน นิสิตระดับปริญญาตรี 972 คน ระดับปริญญาโท 381 คน และระดับปริญญาเอก 106 คน) หรือคิดเป็นร้อยละ 33.40 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ซึ่งได้แก่นิสิต และอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแจกแบบสอบถามระหว่างวันที่ 1-10 มีนาคม 2537 จำนวน 1,524 ชุด ได้รับกลับคืนมา 509 ชุด ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามแบบตรวจสอบ และคำถามแบบเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตาราง โดยพิจารณาจากปัญหา

และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาประวัติการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม ตามปัญหาข้อที่ 1 ที่ว่า ผู้ใช้ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม มาก่อนหรือไม่ ถ้าเคย เคยใช้ที่ห้องสมุดใด โดยเสนอข้อมูลในตาราง และใช้ค่าสถิติร้อยละ

2. ศึกษาความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม ตามปัญหาข้อที่ 2 ที่ว่าผู้ใช้มีความต้องการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม หรือไม่ โดยเสนอข้อมูลในตาราง และใช้ค่าสถิติร้อยละ

3. ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม ตามปัญหาข้อที่ 3 ที่ว่าผู้ใช้คิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอมหรือไม่ โดยเสนอข้อมูลในตาราง และใช้ค่าสถิติร้อยละ และปัญหาข้อที่ 4 ที่ว่าฐานข้อมูลใดที่ผู้ใช้ต้องการ และคิดว่าเป็นประโยชน์ในการศึกษากันว่าฐานข้อมูล DAO หรือฐานข้อมูล SSCI โดยเสนอข้อมูลในตาราง และใช้ค่าสถิติร้อยละ

4. ศึกษาวิธีการค้นข้อมูล และรายละเอียดที่ต้องการจากฐานข้อมูลซีดี-รอม ตามปัญหาข้อที่ 5 ที่ว่า ผู้ใช้มีความต้องการค้นข้อมูลอย่างไร และรายละเอียดที่ต้องการจากฐานข้อมูลซีดี-รอม โดยเสนอข้อมูลในตาราง และใช้ค่าสถิติร้อยละ

5. ศึกษาการคิดค่าบริการในการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม ตามปัญหาข้อที่ 6 ที่ว่าหากห้องสมุดมีความจำเป็นต้องคิดค่าบริการ ผู้ใช้จะใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม หรือไม่ โดยเสนอข้อมูลในตาราง และใช้ค่าสถิติร้อยละ และปัญหาข้อที่ 7 ที่ว่าอัตราค่าบริการที่ผู้ใช้คิดว่าเหมาะสมต่อการใช้บริการ โดยเสนอข้อมูลในตาราง และใช้ค่าสถิติร้อยละ

6. ศึกษาเวลาที่ห้องสมุดควรเปิดบริการฐานข้อมูลซีดี-รอม จากปัญหาข้อที่ 8 โดยเสนอข้อมูลในตาราง และใช้ค่าสถิติร้อยละ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดหา และให้บริการฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม DAO และ ฐาน SSCI ในห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้คือ

1. ผู้ใช้ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม จากการที่ศึกษาผู้ใช้

ทั้งหมด 509 คน ผู้ใช้จำนวน 422 คน (82.91%) ไม่เคยใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม ในจำนวนนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 310 คน (60.90%) นิสิตระดับปริญญาโท 92 คน (18.07%) นิสิตระดับปริญญาเอก 3 คน (0.60%) และอาจารย์ 17 คน (3.34%) สำหรับผู้ใช้ที่เคยใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอมมีเพียง 87 คน (17.09%) ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 50 คน (9.82%) นิสิตระดับปริญญาโท 27 คน (5.30%) นิสิตระดับปริญญาเอก 4 คน (0.79%) และอาจารย์ 6 คน (1.18%)

ในจำนวนผู้ใช้ที่เคยใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม 87 คน (17.09%) เคยใช้ที่ห้องสมุดคณะต่าง ๆ ดังนี้

จำนวน 45 คน (51.72%) เคยใช้ที่สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวน 30 คน (34.48%) เคยใช้ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

จำนวน 7 คน (8.05%) เคยใช้ที่ห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์ และห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวน 5 คน (5.75%) เคยใช้ที่สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น

2. ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม จากการศึกษาความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม พบว่าผู้ใช้จำนวน 482 คน (94.70%) จากจำนวนผู้ใช้ทั้งหมด 509 คน มีความต้องการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม ในจำนวนนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 339 คน (66.60%) นิสิตระดับปริญญาโท 115 คน (22.59%) นิสิตระดับปริญญาเอก 7 คน (1.38%) และอาจารย์ 21 คน (4.13%) ส่วนผู้ใช้จำนวน 27 คน (5.30%) ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 21 คน (4.13%) นิสิตระดับปริญญาโท 4 คน (0.79%) และอาจารย์ 2 คน (0.38%) ไม่ต้องการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม

3. ผู้ใช้ส่วนใหญ่เห็นว่า การใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอมมีประโยชน์ จากการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม พบว่าผู้ใช้ 494 คน (97.05%) เห็นว่าการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอมมีประโยชน์ ในจำนวนนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 348 คน (68.37%) นิสิตระดับปริญญาโท 117 คน (22.98%) นิสิตระดับปริญญาเอก 7 คน (1.38%) และอาจารย์ 22 คน (4.32%) และผู้ใช้จำนวน 15 คน (2.95%) ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 12 คน (2.36%) นิสิตระดับปริญญาโท 2 คน (0.39%) และอาจารย์ 1 คน (0.20%) เห็นว่าการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอมไม่มีประโยชน์

4. ฐานข้อมูลที่ผู้ใช้ต้องการ และคิดว่าเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า คือทั้งฐานข้อมูล DAO (Dissertation Abstract Ordisc : Humanities and Social Sciences) และ ฐาน

ข้อมูล SSCI (Social Sciences Citation Index / Abstract)

จากการสำรวจความต้องการในการใช้ฐานข้อมูล DAO และ SSCI พบว่าฐานข้อมูลที่ใช้
ต้องการทั้งฐานข้อมูล DAO และ SSCI จำนวน 438 คน (88.49%) ในจำนวนนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี
299 คน (60.40%) นิสิตระดับปริญญาโท 110 คน (22.22%) นิสิตระดับปริญญาเอก 7 คน (1.42%)
และอาจารย์ 22 คน (4.45%)

ฐานข้อมูลที่ต้องการรองลงมาคือ ฐาน SSCI เพียงฐานเดียว จำนวน 42 คน (8.48%)
ในจำนวนนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 37 คน (7.47%) และนิสิตระดับปริญญาโท 5 คน (1.01%) ส่วน
ฐานข้อมูล DAO เพียงฐานเดียวมีผู้ต้องการใช้เพียง 15 คน (3.03%) ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 12
คน (2.42%) และนิสิตระดับปริญญาโท 3 คน (0.61%)

5. ผู้ใช้ส่วนใหญ่ต้องการค้นข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้บรรณารักษ์เป็นผู้สอนวิธีการใช้ก่อน
จากการศึกษาวิธีการค้นข้อมูลจากฐานซีดี-รอม พบว่าผู้ใช้จำนวน 386 คน (79.93%) ต้องการค้นข้อมูล
ด้วยตนเอง โดยให้บรรณารักษ์เป็นผู้สอนวิธีใช้ให้ก่อน ในจำนวนนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 286 คน
(59.20%) นิสิตระดับปริญญาโท 82 คน (16.98%) นิสิตระดับปริญญาเอก 4 คน (0.83%) และ
อาจารย์ 14 คน (2.91%)

ส่วนผู้ใช้งานจำนวน 84 คน (17.39%) ซึ่งประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี 54 คน
(11.18%) นิสิตปริญญาโท 25 คน (5.18%) นิสิตปริญญาเอก 2 คน (0.42%) และอาจารย์ 3 คน
(0.62%) ต้องการให้บรรณารักษ์ค้นให้ และผู้ใช้งานจำนวน 12 คน (2.48%) ต้องการค้นด้วยตนเอง และ
บางครั้งต้องการให้บรรณารักษ์ค้นให้ โดยเป็นนิสิตปริญญาตรี 3 คน (0.62%) นิสิตปริญญาโท 7 คน
(1.44%) นิสิตระดับปริญญาเอก 1 คน (0.20%) และอาจารย์ 1 คน (0.20%) นอกจากนี้มีผู้ใช้ที่เป็น
อาจารย์จำนวน 1 คน (0.20%) ต้องการให้นิสิตช่วยสอนค้นให้

สำหรับรายละเอียดที่ผู้ใช้ต้องการจากฐานข้อมูลซีดี-รอมนั้น ผู้ใช้ส่วนใหญ่จำนวน 439 คน
(89.41%) ต้องการทั้งรายการบรรณานุกรม และบทคัดย่อโดยผู้ใช้กลุ่มนี้ประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี
306 คน (62.32%) นิสิตระดับปริญญาโท 105 คน (21.38%) นิสิตระดับปริญญาเอก 7 คน (1.43%)
และอาจารย์ 21 คน (4.28%) ส่วนผู้ใช้งานจำนวน 52 คน (10.59%) ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 41
คน (8.35%) และนิสิตระดับปริญญาโท 11 คน (2.24%) ต้องการเฉพาะรายการบรรณานุกรมเท่านั้น

6. หากทางห้องสมุดมีความจำเป็นต้องคิดค่าบริการ ผู้ใช้ส่วนใหญ่จำนวน 356 คน
(70.36%) ยังมีความต้องการจะใช้ฐานข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มนิสิตระดับปริญญาตรี 225 คน (44.47%) นิสิต

ระดับปริญญาโท 106 คน (20.95%) นิสิตระดับปริญญาเอก 6 คน (1.19%) และอาจารย์ 19 คน (3.75%) ส่วนผู้ใช้งานจำนวน 150 คน (29.64%) ประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี 133 คน (26.28%) ระดับปริญญาโท 12 คน (2.37%) ระดับปริญญาเอก 1 คน (0.20%) และอาจารย์ 4 คน (0.79%)

ไม่ต้องการใช้ฐานข้อมูล

7. อัตราค่าบริการที่ผู้ใช้คิดว่าเหมาะสมในการใช้บริการนั้น ผู้ใช้มีความเห็นแตกต่างกัน ดังนี้

ผู้ใช้งานจำนวน 215 คน (60.40%) คิดว่าอัตราที่เหมาะสม คือค่ากันข้อมูลหัวเรื่องละ 10 บาทและค่ากระดาษพิมพ์แผ่นละ 1 บาท ผู้ใช้กลุ่มนี้ประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี 139 คน (39.05%) นิสิตระดับปริญญาโท 59 คน (16.58%) นิสิตปริญญาเอก 4 คน (1.12%) และอาจารย์ 13 คน (3.65%)

ผู้ใช้งานจำนวน 138 คน (38.76%) คิดว่าอัตราที่เหมาะสม คือค่ากันข้อมูลหัวเรื่องละ 5 บาทและค่ากระดาษพิมพ์แผ่นละ 1 บาท ประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี 82 คน (23.04%) นิสิตระดับปริญญาโท 48 คน (13.48%) นิสิตระดับปริญญาเอก 2 คน (0.56%) และอาจารย์ 6 คน (1.68%)

ผู้ใช้งานจำนวน 3 คน (0.84%) ประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี 2 คน (0.56%) และ นิสิตระดับปริญญาโท 1 คน (0.28%) คิดว่าค่ากันข้อมูลควรเป็นหัวเรื่องละ 20 บาทและค่ากระดาษพิมพ์ แผ่นละ 1 บาท

8. เวลาที่ห้องสมุดควรเปิดให้บริการฐานข้อมูลซีดี-รอม ผู้ใช้ส่วนใหญ่จำนวน 410 คน (89.91%) ต้องการให้ห้องสมุดบริการฐานข้อมูลซีดี-รอม ตลอดเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการ ผู้ใช้กลุ่มนี้เป็น นิสิตระดับปริญญาตรี 281 คน (61.62%) นิสิตระดับปริญญาโท 105 คน (23.03%) นิสิตระดับปริญญา เอก 7 คน (1.54%) และอาจารย์ 17 คน (3.72%)

ผู้ใช้งานจำนวน 41 คน (8.99%) ซึ่งประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี 34 คน (7.46%) นิสิตระดับปริญญาโท 5 คน (1.09%) และอาจารย์ 2 คน (0.44%) ต้องการให้ห้องสมุดบริการฐาน ข้อมูลซีดี-รอมระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.00-16.00น

ส่วนผู้ใช้งานจำนวน 5 คน (1.10%) ประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี 2 คน (0.44%) นิสิต ระดับปริญญาโท 2 คน (0.44%) และอาจารย์ 1 คน (0.22%) ต้องการให้ห้องสมุดบริการฐานข้อมูล ซีดี-รอม ตลอด 24 ชั่วโมง

ข้อเสนอแนะ

การประยุกต์ผลงานวิจัย

จากการศึกษาความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม DAO (Dissertation Abstract Ondisc : Humanities and Social Sciences) และฐานข้อมูล SSCI (Social Science Citaiton Index / Abstract) วิธีการค้น การเลือกใช้ และความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลของ นิสิต และอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากจะเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดหา และให้บริการฐานข้อมูลซีดี-รอม ในห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ โดยตรงแล้ว ยังเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดหาและให้บริการฐานข้อมูลซีดี-รอมสำหรับห้องสมุดอื่น ๆ ได้ ดังนี้

ด้านการจัดหา

จากการที่อุปกรณ์ที่ใช้กับฐานข้อมูลซีดี-รอม อันได้แก่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เครื่องอ่านซีดี-รอม เครื่องพิมพ์ และค่าบอกรับเป็นสมาชิกฐานข้อมูลซีดี-รอม มีราคาแพงมาก ทางห้องสมุดที่จะจัดให้มีบริการนี้ควรได้ทำการศึกษาความต้องการในการใช้ วิธีการค้น การเลือกใช้ ความพึงพอใจ ตลอดจนประโยชน์จากการใช้ฐานข้อมูล และฐานข้อมูลที่ใช้ต้องการใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดหา มาให้บริการ หากผลจากการศึกษาปรากฏว่าผู้ใช้โดยส่วนใหญ่เข้าใจถึงประโยชน์ของฐานข้อมูลซีดี-รอม และมีความต้องการในการใช้ ทางห้องสมุดจะได้พิจารณาจัดหาเข้ามาให้บริการ โดยพิจารณาควบคู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น งบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะอัตราค่าบอกรับเป็นสมาชิกฐานข้อมูลซีดี-รอม แต่ละฐานข้อมูล และแต่ละปี มีอัตราสูง ทางห้องสมุดอาจพิจารณาบอกรับเพียงฐานใดฐานหนึ่ง ที่คิดว่ามีเนื้อหากว้างขวาง และครอบคลุมสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดให้บริการ

ด้านการบริการ

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ห้องสมุดทราบถึงความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม วิธีการค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล รายละเอียดที่ต้องการ การคิดค่าบริการ รวมตลอดถึงเวลาเปิดบริการ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนการจัดบริการสำหรับผู้ใช้ เช่น

จากผลการศึกษาวิธีการค้นข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่ผู้ใช้ต้องการค้นหาข้อมูลจากฐานซีดี-รอมด้วยตนเอง โดยให้บรรณารักษ์เป็นผู้สอนวิธีการใช้ให้ก่อน ทางห้องสมุดจึงควรมีวิธีการจัดบริการ คือ

1. จัดทำคู่มือการค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลซีดี-รอมอย่างง่าย ๆ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถอ่าน

และใช้ได้เอง

2. บรรณารักษ์เปิดอบรมการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม เป็นกลุ่ม ๆ แต่ละฐานที่ห้องสมุดมีให้บริการ

3. ให้คำแนะนำในการใช้ หรือสอนวิธีการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม เป็นรายบุคคล

จากการสำรวจรายละเอียดที่ผู้ใช้ต้องการจากฐานข้อมูลซีดี-รอม พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ต้องการทั้งรายการบรรณานุกรม และบทคัดย่อของเอกสาร ในการบอกรับเป็นสมาชิกฐานข้อมูล ทางห้องสมุดควรบอกรับฐานข้อมูลที่มีบทคัดย่อด้วย เช่น ฐานข้อมูล SSCI ที่มีเฉพาะรายการบรรณานุกรม มีอัตราค่าบริการต่ำกว่าฐานข้อมูล SSCI ที่มีบทคัดย่อ แต่ทางห้องสมุดควรพิจารณาบอกรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ จึงจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้ใช้มากที่สุด หรือการคิดอัตราค่าบริการ และเวลาการเปิดให้บริการก็เช่นเดียวกัน ก็ควรได้พิจารณาความคิดเห็นของผู้ใช้ประกอบการตัดสินใจด้วย

แนวทางการวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการฐานข้อมูลซีดี-รอมครบถ้วนสมบูรณ์ เมื่อมีการศึกษาความต้องการในการใช้ เพื่อเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาจัดหาเข้ามาให้บริการแล้ว ภายหลังจากการให้บริการห้องสมุดแห่งนี้ การมุ่งการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มารับบริการซีดี-รอมดังกล่าว เพื่อจะได้ทราบความพึงพอใจ ปัญหาการรับบริการ ตลอดจนข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีต่อการรับบริการจากทางห้องสมุด เพื่อทางห้องสมุดจะได้นำมาพิจารณาปรับปรุงการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และส่งเสริมให้มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และคู่กับการลงทุนในการจัดหา

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเพียง 509 คน (33.40%) จากจำนวนนิสิตและอาจารย์ของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งสิ้น 1,524 คน ทั้งนี้เพราะระยะเวลาที่ทำการสำรวจประมาณต้นเดือนมีนาคม 2537 นิสิตระดับปริญญาโท และนิสิตระดับปริญญาเอกบางกลุ่มสอบเสร็จแล้ว จึงไม่มีการเรียนการสอนที่คณะฯ ทำให้ติดตามแบบสอบถามกลับคืนมาไม่มากนัก ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ฐานข้อมูลซีดี-รอม ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ จึงเป็นเพียงความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์

เพียงกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามนี้ สามารถเป็นตัวแทนความคิดเห็นของนิสิต
และอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมดได้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

มาลี ล้ำสกุล (2533). ทรรศนะของผู้ใช้ซีดี-รอม และสิ่งพิมพ์ในงานบริการสารนิเทศ. วิทยานิพนธ์
ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Ali, S. N. (1988). CD-ROM databases as an alternate means to online
information : The experiences of a university library in developing
countries. Microcomputers for Information Management, 5, 197-202.

Dissertation abstracts on disc : user's guide. (1988). Ann Arbor, Mich :
University Microfilms International.

Rosen, L. (1990). CD-ROM report. Online, 11, 102-105.

Roth, J.P. (Ed.) (1986). Essential guide to CD-ROM. Westport : Meckler.

Social science citation index. (1989). Compact Disc edition. Philadelphia
: Institute of Scientific Information.

What pc is the best for CD-ROM? (1994). Popline on Disc, 2, 2.